

HRVATSKI SABOR

KLASA: 306-01/23-01/02

URBROJ: 65-23-02

Zagreb, 29. ožujka 2023.

Hs**NP*306-01/23-01/02*65-23-02**Hs

P.Z. br. 468

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima*, koji su predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijeli Klub zastupnika SDP-a i Klub zastupnika zeleno-lijevog bloka, aktom od 29. ožujka 2023. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela sudjelovat će svi zastupnici iz klubova zastupnika koji su predložili Prijedlog zakona.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

P.Z. br. 468

HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a
KLUB ZASTUPNIKA ZELENO-LIJEVOG BLOKA

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 29-03-2023	
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.
306-01/23-01/02	65
Uredbeni broj	Pril. Vrij.
632-23-01	1 -

Klasa:
Urbroj:

Zagreb, 29. ožujka 2023. godine

Hs**NP*306-01/23-01/02*6532-23-01**Hs

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/13, 113/16, 69/17, 29/18, 53/20, 119/20-Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20), Klub zastupnika SDP-a i Klub zastupnika zeleno-lijevog bloka podnose Prijedlog zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima.

Za predstavnike Kluba zastupnika SDP-a i Kluba zastupnika zeleno-lijevog bloka koji će u ime predlagatelja sudjelovati u radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela određeni su svi zastupnici Klubova zastupnika predlagatelja ovoga zakona.

PREDSJEDNIK KLUBA ZASTUPNIKA SDP-a

Peda Grbin

PREDSJEDNICA KLUBA ZASTUPNIKA
ZELENO-LIJEVOG BLOKA

Sandra Benčić

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA

Zagreb, ožujak 2023.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o dopunama Zakona o obveznim odnosima sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/10. - pročišćeni tekst, 5/14., u daljnjem tekstu Ustav).

II. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I OSNOVNA PITANJA KOJA SE NJIME UREĐUJU

a) Pitanje uračunavanja

Odredbom članka 172. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29./18, 126/21., 114/22. i 156/22. u daljnjem tekstu ZOO) propisano je „Ako dužnik pored glavnice duuguje i kamate i troškove, prvo se namiruju troškovi, zatim kamate i napokon glavnica.“. Takvo zakonsko rješenje dovodi do situacije da dužnici koji svoju obvezu podmiruju sukcesivno, u pravilu u ovršnom postupku i iz svojih redovnih prihoda, u mnogim situacijama podmiruju samo troškove i kamate, a glavnica zbog njene visine ne mogu podmiriti. Primjerice, dužnik koji ima primanja u iznosu od 700,00 eura, a duuguje iznos od 40.000,00 eura, uz stopu zakonske zatezne kamate, koja u trenutku podnošenja ovog prijedloga iznosi 5,50%, u ovršnom postupku nikada neće moći podmiriti glavnica svojeg duga, budući zatezne kamate na godišnjem nivou iznose 2.200,00 eura, dok je iznos koji će on plaćati u ovrsi 2.100,00 eura godišnje.

Stoga se, u potrošačkim odnosima, a uvažavajući činjenicu da se radi o odnosima u kojima je jedna strana (trgovac) u dominantnom i znatno (ekonomski) jačem položaju u odnosu na drugu stranu, potrošača, predlaže promjena odredbe članka 172. ZOO-a na način koji će u potrošačkim odnosima osigurati iznimku i promijeniti način uračunavanja duga tako što će se od plaćenog iznosa, ako on nije dovoljan da bi se mogla namiriti čitav dug, jednom polovinom plaćenog namirivati iznos dospjele glavnice, dok će se od preostale jedne polovine namirivanje vršiti kao i do sada na način da se prvo namiruju troškovi, zatim kamate i napokon glavnica.

Time se štiti dužnika – potrošača, budući će se svakom uplatom smanjivati glavnica duga, dok se jamči i zaštita vjerovnika, budući zatezne kamate nastavljaju teći na neisplaćeni dio glavnice čime se postiže razmjernost između interesa vjerovnika da mu dug bude u cijelosti podmiren i dužnika da ne bude doveden u situaciju da se vraćanje duga pretvori u kontinuirano vraćanje kamata na takav dug.

Posebno napominjemo da je na ovaj problem ukazano i u izvješću Predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske o stanju sudbene vlasti za 2021. godinu, u kojem se navodi: „Međutim, potrošačko pravo će biti i u daljnjem razdoblju vrlo prisutno i zbog toga će vjerojatno biti potrebne određene organizacijske promjene unutar općinskih sudova. Naime, na temelju prava EU-a razvila su se potpuno nova pravila postupanja kako u parničnim tako i u ovršnom postupku od kojih pojedina (načelo djelotvorne zaštite i načelo oficioznosti) iz temelja mijenjaju neka do sada temeljna načela kao što su načelo formalnog legaliteta u

ovršnom postupku. U ovom dijelu bit će potrebne promjene sudske prakse te je o ovom pitanju Vrhovni sud donio već nekoliko odluka i načelnih stajališta, potrebne su i određene izmjene Ovršnog zakona, radi se o materiji koju je sud EU-a kvalificirao kao kogentno pravo u rangu javnog poretka EU-a, iz toga proizlaze i obveze hrvatskih sudaca u primjeni prava EU-a, pogotovo ako to ide u prilog jačanja pravnih standarda i prava hrvatskih potrošača. Problem blokiranih koji su blokirani na temelju pravomoćnih rješenja javnih bilježnika stvara također vrlo veliko nezadovoljstvo. Bez obzira što taj problem nije izravno vezan uz rad sudova on se sudova tiče utoliko što većinu rješenja o ovrši javni bilježnici izdaju protivno direktivama i sudskoj praksi suda EU-a i ovaj problem treba riješiti izmjenom propisa ili sudske prakse. Položaj blokiranih moguće je u bitnoj mjeri poboljšati unošenjem izmjena u tzv. pravilo uračunavanja u sve potrošačke zakone, prema njemačkom ili francuskom uzoru, a moguće je i da država propisom ograniči tijek zateznih kamata, kao što je to svojedobno učinila Slovenija. Napominjem da su ovlasti sudova u primjeni EU prava znatno veće nego kada je u pitanju primjena domaćeg prava i ovu ovlast sudovi još nisu koristili, no to ne znači da će tako ostati dovijeka.“.

b) Pitanje zastare u potrošačkim odnosima

Kao što je već istaknuto, odnos između potrošača i trgovca je neravno pravan odnos u kojem trgovac ima daleko jači, prije svega ekonomski položaj. Imajući navedeno u vidu, smatramo potrebnim osigurati dodatnu zaštitu potrošača na način da se skрати rok zastare za tražbine vjerovnika – trgovca, koje proizlaze iz potrošačkih ugovora, a koje su utvrđene pred sudom ili drugim nadležnim tijelom na pet godina, uz istodobno uvođenje instituta tzv. apsolutne zastare za takve tražbine, ukoliko se radi o iznosima kod kojih glavnica ne prelazi iznos od dvije prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj.

S obzirom na položaj trgovca u odnosu na potrošača, njegove obveze da se prilikom sklapanja ugovora ponašaju s povećanom pažnjom, njegov dominantni ekonomski položaj, smatramo da se ovakvom dodatnom zaštitom postiže veći stupanj ravnopravnosti među stranama potrošačkih ugovornih odnosa.

III. IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZNYM ODNOSIMA

Članak 1.

U Zakonu o obveznim odnosima („Narodne novine“, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29./18, 126/21., 114/22. i 156/22.), u članku 172. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, u odnosima koji proizlaze iz potrošačkih ugovora, ako dužnik pored glavnice duguje i kamate i troškove pa ono što dužnik ispuni nije dovoljno da bi se moglo namiriti sve, od jedne polovine ispunjenog iznosa prvenstveno se namiruje glavnica dok se od druge polovine ispunjenog iznosa prvo namiruju troškovi, zatim kamate i napokon glavnica.“

Članak 2.

U članku 233. dodaju se stavak 3. i 4. koji glase:

„(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, tražbine u odnosima koji proizlaze iz potrošačkih ugovora, a u kojima iznos glavnice ne prelazi iznos dvostruke prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj, zastarijevaju za pet godina.

(4) Prosječna netoplaća u smisla stavka 3. ovoga članka jest prosječan iznos mjesečne netoplaće isplaćene po jednom zaposlenom u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj, za razdoblje siječanj – kolovoz tekuće godine, koju je dužan utvrditi Državni zavod za statistiku i objaviti u „Narodnim novinama“, najkasnije do 31. prosinca te godine. Tako utvrđeni iznos primjenjivat će se u idućoj godini.“

Članak 3.

Iza članka 246. dodaje se članak 246.a koji glasi:

„Na tražbine iz članka 233. stavka 3. ovoga zakona ne primjenjuju se odredbe članaka 235. do 246. ovoga zakona.“

Članak 4.

Odredbe ovoga Zakona primjenjuje se i na obvezne odnose koji su nastali prije stupanja na snagu ovoga Zakona u odnosu na ispunjenja koja će se vršiti nakon njegovog stupanja na snagu.

Članak 5.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu osmog dana od dana objave.

OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI ZAKONA

Uz članak 1.

Ovom se odredbom, kao iznimka od općeg pravila uračunavanja, za potrošačke odnose uređuje način uračunavanja kamata i troškova na način da se neće više prvo namirivati troškovi, zatim kamate i napokon glavnica, već će se u slučaju svakog ispunjenja, ako ono nije dostatno za podmirenje duga u cijelosti, od jedne polovine duga u svakom slučaju namirivati glavnica, a od druge polovine ispunjenog iznosa prvo troškovi, zatim kamate i napokon glavnica.

Uz članak 2.

Ovom se odredbom skraćuje rok zastare za tražbine vjerovnika – trgovca, koje proizlaze iz potrošačkih ugovora, a koje su utvrđene pred sudom ili drugim nadležnim tijelom na pet godina, a kod kojih iznos glavnice ne prelazi iznos dvije prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj te se, na način istovjetan Ovršnom zakonu, definira iznos prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 3.

Ovom se odredbom za tražbine koje proizlaze iz potrošačkih ugovora, a koje su utvrđene pred sudom ili drugim nadležnim tijelom uvodi institut tzv. apsolutne zastare.

Uz članak 4.

Ovom se odredbom za tražbine utvrđene pred sudom ili drugim nadležnim tijelom određuje primjena ovoga Zakona i na postojeće obvezne odnose u odnosu na buduća ispunjenja, do kojih će doći nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 5.

Ovom se odredbom određuje objava Zakona u Narodnim novinama i trenutak njegova stupanja na snagu.

TEKST ODREDBI POSTOJEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Uračunavanje kamata i troškova

Članak 172.

Ako dužnik pored glavnice duguje i kamate i troškove, prvo se namiruju troškovi, zatim kamate i napokon glavnica.

Tražbine utvrđene pred sudom ili drugim nadležnim tijelom

Članak 233.

(1) Sve tražbine koje su utvrđene pravomoćnom sudskom odlukom ili odlukom drugoga nadležnog tijela javne vlasti, ili nagodbom pred sudom ili drugim nadležnim tijelom, odnosno javnobilježničkim aktom, zastarijevaju za deset godina, pa i one za koja zakon inače predviđa kraći rok zastare.

(2) Međutim, sve povremene tražbine koje proistječu iz takvih odluka ili nagodbe, odnosno javnobilježničkog akta i dospijevaju ubuduće zastarijevaju u roku predviđenom za zastaru povremenih tražbina.

Zastara u slučaju obnove

Članak 246.

Ako je prekid nastao priznanjem duga od strane dužnika, a vjerovnik i dužnik su se sporazumjeli o obnovi obveze, nova tražbina zastarijeva za vrijeme koje je određeno za njezinu zastaru.